

УДК 004.9:378.018.43]:621.38

ПІДГОТОВКА БАКАЛАВРІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО РОБОТИ З ІНФОРМАЦІЄЮ В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Горбенко Є.О.

email: yevhen.horbenko@nure.ua

Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. МЕЕПП
м. Харків, Україна

This paper argues that information culture is crucial for electronics professionals due to the field's rapid evolution and vast data. The study highlights gaps in current higher education regarding information competence and asserts that information culture, including critical thinking and ethical information use, is essential for success in today's digital world. The paper concludes that universities must prioritize both technical skills and information culture development for graduates in electronics.

З огляду на динамічний розвиток сфери електроніки та постійне оновлення інформаційного поля, для фахівців цієї галузі критично важливим є вміння швидко орієнтуватися у значних масивах даних, розуміти актуальні інформаційні процеси та застосовувати їх у професійній діяльності. Відтак, формування інформаційної культури у майбутніх фахівців спеціальності «Електроніка» вже на етапі фахової підготовки набуває особливої значущості. Недостатній рівень інформаційної культури призводить до відставання випускників від технологічного прогресу, що, в свою чергу, матиме негативний вплив на їхню подальшу кар'єру та професійну самореалізацію. Таким чином, освітній процес має бути спрямований не лише на надання фундаментальних знань з електроніки, але й на формування навичок ефективної роботи з інформацією, що дозволить випускникам стати активними учасниками інформаційного суспільства та лідерами у професійній сфері.

У дослідженні, присвяченому підготовці майбутніх інженерів, Н. Волкова констатує існування суперечностей у системі вищої освіти. Зокрема, виявлено дисонанс між креативною природою пізнавальної діяльності та перевагою репродуктивних методів навчання, між експоненційним зростанням обсягів професійно значущої інформації та недостатньо ефективними методами її засвоєння, а також невідповідність між вимогами інтелектуалізації праці сучасного фахівця та недостатнім рівнем інформаційної компетентності здобувачів освіти[1]. Автор підкреслює, що специфіка викладання та вивчення профільних освітніх компонентів у процесі інженерної підготовки потребує вирішення зазначених проблем у закладах вищої освіти.

Н. Волкова акцентує увагу на важливості формування інформаційної культури майбутніх інженерів, розглядаючи її як інноваційний ресурс фахівця. Дослідниця підкреслює, що еволюція понять «комп'ютерна

грамотність» та «інформаційна культура» зумовлює трансформацію традиційних освітніх вимог. Якщо раніше акцент робився на відтворенні знань, то сучасні вимоги інформаційного середовища зосереджуються на здатності ефективного пошуку інформації. В умовах динамічного зростання інформаційних потоків, саме вміння пошуку та опрацювання інформації виступає визначальним фактором особистісного розвитку, формування інформаційної культури та соціальної адаптації.

О. Коломієць та О. Головата зазначають, що сучасна молодь потребує здатності оперативно сприймати та аналізувати великі обсяги інформації, освоювати новітні інструменти та технології, а також розвивати інформаційну культуру, яка є ключовою характеристикою, що визначає рівень інформаційного мислення та професійну мобільність особистості [2]. Особливої актуальності цей аспект набуває у контексті підготовки майбутніх фахівців, діяльність яких буде пов'язана з інформаційною сферою.

Ю. Туманова наголошує на важливій ролі інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у формуванні інформаційної культури бакалаврів технічних спеціальностей. Дослідниця вказує на існування суперечності між розвинутими навичками використання ІКТ та недостатнім рівнем здатності критичного аналізу, обробки інформації, створення інформаційних продуктів, комунікації та етичної взаємодії в освітньому середовищі [3]. Саме ця суперечність актуалізує необхідність цілеспрямованого формування інформаційної культури у здобувачів вищої освіти.

М. Шехавцов підкреслює, що розвиток інформаційної культури в процесі фахової підготовки в інформаційно-освітньому середовищі визначає важливість створення умов для ефективної інтеграції інформаційних технологій в освітній процес [4]. Інформаційна діяльність у контексті безперервної освіти повинна стати ключовим елементом професійної компетентності педагогічних працівників.

В. Шабанов у своїх працях акцентує значну роль інформаційної культури в професійній діяльності сучасних інженерів. Він обґрунтовує значущість формування інформаційної компетентності майбутніх інженерів в умовах стрімкої інформатизації суспільства необхідністю вирішення завдань пошуку та опрацювання інформації в інженерній практиці. Професійна діяльність інженера, що пов'язана з використанням технічних засобів і технологій, є невід'ємною від інформаційних процесів. Відтак, розвиток інформаційної компетентності, на думку В.П. Шабанова, виступає ключовим фактором професійного зростання інженерів, підвищення ефективності їхньої роботи з інформацією [5].

Аналіз наукових джерел дозволяє констатувати, що інформаційна культура є невід'ємною складовою професійної підготовки фахівців технічних спеціальностей та інженерів в сучасних інформаційних умовах. Її

значення детерміноване динамічним розвитком цифрових технологій, які стали ключовими інструментами в більшості технічних та виробничих процесів. Відсутність належного рівня інформаційної культури у технічних фахівців, інженерів та майбутніх спеціалістів галузі «Електроніка» унеможливує їхню повноцінну адаптацію до вимог цифрової економіки та глобалізованого ринку праці.

Виходячи з вищезазначеного, заклади вищої освіти покликані виходити за рамки формування суто технічних навичок і акцентувати увагу на розвитку широкого спектру компонентів інформаційної культури здобувачів освіти. Інформаційна культура охоплює не лише вміння ефективно використовувати інформаційні технології, але й навички критичного мислення, аналізу інформації, оцінки її достовірності, дотримання етичних принципів роботи з інформацією та ефективної комунікації в інформаційному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Волкова Н. В. Шляхи ефективного формування інформаційної культури майбутніх інженерів-педагогів в умовах модернізації вітчизняної освітньої системи. *Освітній вимір*. 2012. Т. 36. С. 575–583. URL: <https://doi.org/10.31812/educdim.v36i0.3485> (дата звернення: 24.02.2025).

2. Коломієць О., Головата О. Формування інформаційної культури майбутнього фахівця у контексті сучасних освітніх завдань. *Society. Document. Communication*. 2021. № 10. С. 310–333. URL: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2020-10-310-333> (дата звернення: 24.02.2025).

3. Туманова Ю. Інновації у формуванні інформаційної культури молодших бакалаврів галузі технічних наук (на прикладі інформаційно-комунікаційних технологій). *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2021. Т. 20, № 2. С. 153–159. URL: [https://doi.org/10.35387/od.2\(20\).2021.153-159](https://doi.org/10.35387/od.2(20).2021.153-159) (дата звернення: 24.02.2025).

4. Шехавцов М. Інформаційна культура студентської молоді в нових освітніх умовах. *Humanities science current issues*. 2019. Т. 2, № 21. С. 195–198. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/21.167335> (дата звернення: 24.02.2025).

5. Шабанов В. П. Інформаційна компетентність та інформатична компетентність сучасного інженера: визначення понять, структурні компоненти феномену компетентності / В. П. Шабанов // *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. - 2014. - Вип. 2. - С. 257-263. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/domtp_2014_2_30. (дата звернення: 24.02.2025).